

10. SINIF FELSEFE

2. DÖNEM 1. YAZILI (YAZILI KOÇUM)

Adı Soyadı:

Sınıf / No:

Süre: 40 dk

S1 (12 Puan)

“İnsan aklını kullandıkça özgürleşir; tutkularına teslim oldukça bağımlı hale gelir.”

Bu ifadeyi Baruch Spinoza'nın ahlak anlayışıyla ilişkilendirerek açıklayınız.

Cevap:

Spinoza'ya göre insanın gerçek özgürlüğü, aklını kullanarak doğayı ve kendini anlamasıyla mümkündür. İnsan tutkularına göre hareket ettiğinde dış etkenlerin esiri olur. Ancak akıl yoluyla olayları kavrayan birey, duygularını kontrol altına alır ve özgürleşir. Bu nedenle Spinoza'da ahlak, akıl temelli bir yaşam sürerek iç huzura ulaşmaktır.

S2 (14 Puan)

Bir öğrenci, “İyi insan olmak için sadece neyin doğru olduğunu bilmek yeterlidir.” demektedir.

Bu görüşü Aristoteles'in erdem anlayışına göre değerlendiriniz.

Cevap:

Aristoteles'e göre erdem yalnızca bilgiyle kazanılmaz; davranışlarla alışkanlık haline getirilmelidir. İnsan doğruyu bilse bile uygulamazsa erdemli olamaz. Erdem, sürekli doğru davranışlar sergileyerek kazanılır. Ayrıca aşırılıklardan kaçınıp orta yolu bulmak gerekir. Bu yüzden iyi olmak, bilgi değil eylem işidir.

S3 (12 Puan)

Aşağıdaki filozoflardan hangileri evrensel ahlak yasasını reddeder? 4 örnek yazınız.

Cevap:

- Jeremy Bentham
- Thomas Hobbes
- Epicurus
- Max Stirner

 S4 (12 Puan)

“İnsan davranışları tamamen neden-sonuç ilişkisine bağlıdır.”

Bu görüşü **determinizm** ve **indeterminizm** açısından karşılaştırarak açıklayınız.

Cevap:

Determinizme göre insan davranışları önceden belirlenmiştir ve özgürlük yoktur. Her eylem bir nedenin sonucudur.

İndeterminizme göre ise insan tamamen belirlenmiş değildir; özgür irade vardır ve birey seçim yapabilir. Bu nedenle insan davranışları yalnızca zorunlulukla açıklanamaz.

 S5 (12 Puan)

Bir kişi bir tabloya bakarken derin duygular hissederken, başka biri aynı eseri sıradan bulmaktadır.

Bu durumdan hareketle sanat ve duyarlılık ilişkisini açıklayınız.

Cevap:

Sanat, bireyin duyarlılığına bağlı olarak farklı etkiler oluşturur. Her insanın deneyimi ve bakış açısı farklı olduğu için sanat eserleri farklı anlamlar kazanır. Sanat, duyarlılığımızı geliştirir ve insanın dünyayı daha derin hissetmesini sağlar. Bu nedenle sanat, duyarlılığı artıran önemli bir araçtır.

 S6 (14 Puan)

“Sanatçı, dünyayı olduğu gibi değil, kendi gördüğü ve hissettiği gibi yansıtır.”

Bu ifadeyi sanat felsefesi açısından yorumlayınız.

Cevap:

Sanatçı nesnel gerçekliği aynen kopyalamaz; onu kendi duygu ve sezgileriyle yeniden oluşturur. Bu nedenle sanat eseri, sanatçının bakış açısını yansıtır. Sanatın amacı bilgi vermek değil, varlığı farklı bir biçimde ortaya koymaktır. Bu yönüyle sanat, öznel ve yaratıcı bir süreçtir.

 S7 (12 Puan)

Aşağıdaki açıklamalara uygun kavramları yazınız:

Açıklama	Kavram
Estetik açıdan olumsuz değer	
Sanatın konusu olan varlık	
Sanatı inceleyen felsefe dalı	
Estetik haz duygusu	

Cevap:

- Çirkin
 - Estetik nesne
 - Sanat felsefesi
 - Hoş
-

 S8 (12 Puan)

Güzelliğin **öznel** ve **nesnel** olduğunu savunan filozoflara ikişer örnek veriniz.

Cevap:

Öznel:

- Immanuel Kant
- Benedetto Croce

Nesnel:

- Plato
- Alexander Baumgarten